

چکیده

مقدمه

گردشگری پزشکی یکی از بخش های صنعت گردشگری است که در دو دهه ی اخیر از رشد شتابانی برخوردار بوده است. به دلیل درآمد ارزی بالای این صنعت، کشورهای زیادی در حال فعالیت در این عرصه هستند و یا قصد دارند تا وارد این عرصه شوند. ایران به دلیل مزیت های فراوان از جمله هزینه های پایین خدمات سلامت و کیفیت بالای این خدمات قصد دارد تا سهم خود را از بازار این نوع گردشگری افزایش داده، به قطب پزشکی در منطقه تبدیل گردد. ایران برای توسعه ی این صنعت با چالش های متعددی روبروست. این پژوهش با هدف تعیین چالش های ساماندهی این صنعت و ارائه ی الگویی برای آن انجام شده است.

روش پژوهش

پژوهش حاضر مطالعه ای کاربردی است که به روش تطبیقی و به صورت مقطعی در سال ۱۳۸۷ و در ۶ مرحله انجام شد. ابتدا پژوهش های انجام شده در این زمینه مورد بررسی قرار گرفت. سپس داده های وضعیت موجود گردشگری پزشکی ایران- از طریق مصاحبه، بررسی مستندات و پژوهش های مرتبط- همراه با ۴ کشور پیشرو - از طریق سایت های رسمی سازمان های متولی، پژوهش های انجام شده و غیره- در صنعت گردشگری پزشکی استخراج گردید. پس از تحلیل این داده ها در قالب جداول تطبیقی، گزینه های مناسب برای رویارویی با چالش های گردشگری پزشکی ایران مشخص گردید. با استفاده از این گزینه ها، الگوی اولیه طراحی گردید و با کمک صاحب نظران و استفاده از تکنیک دلفی- موافقت ۸۰ درصدی و بالاتر در هریک از گزینه های مورد استفاده برای الگو- الگوی پیشنهادی ارائه گردید.

یافته ها

یافته های پژوهش نشان می دهد که در میان بازیگران صنعت گردشگری پزشکی اجزای زیر ایفای نقش می کنند. ارائه کنندگان خدمات سلامت که فعالیت های مرکزی این صنعت را ارائه می دهند. صنعت گردشگری، صنعت حمل و نقل (به ویژه حمل و نقل هوایی)، بانکداری، شرکت های تخصصی گردشگری پزشکی، شرکت های بیمه ای و غیره که فراهم کنندگان خدمات اولیه ی گردشگران پزشکی هستند. دولت و سازمان های دولتی، انجمن های صنفی، تجاری و علمی، مؤسسات آموزشی در حوزه ی سلامت و گردشگری، مراکز تحقیقاتی و مؤسسات اعتباربخشی بین المللی نیز به عنوان مؤسسات پشتیبان ایفای نقش می کنند. تعامل نزدیک بین این اجزا نقش حیاتی در صنعت گردشگری پزشکی ایفا می نماید. در حال حاضر صنعت گردشگری پزشکی ایران فاقد نگاهت خوشه ی گردشگری پزشکی است و برای ساماندهی مناسب با چالش های متعددی روبروست.

بحث و نتیجه گیری

سه جزء اصلی صنعت گردشگری پزشکی عبارتند از: دولت و سازمان های دولتی، بخش غیردولتی (خصوصی و تعاونی)، یک نهاد هماهنگ کننده بین بخش دولتی و بخش غیر دولتی. دولت به عنوان قانون گذار، تسهیل کننده و حمایت کننده، بخش غیر دولتی به عنوان سرمایه گذار و فراهم کننده ی خدمات گردشگری پزشکی و نهاد

واسط نیز به عنوان یک نهاد هماهنگ کننده، نقش کلیدی را در صنعت گردشگری پزشکی ایفا می نمایند. بنابراین، در این پژوهش الگو به گونه ای طراحی شده است که بتواند بیانگر بازیگران اصلی صنعت گردشگری پزشکی و ارتباط بین آنان از طریق ترسیم نگاشت خوشه ی گردشگری پزشکی ایران و تعیین کننده نقش بازیگران اصلی این صنعت باشد. این الگو می تواند در ساماندهی صنعت گردشگری پزشکی ایران مؤثر واقع شود.

کلید واژه ها

ایران، گردشگری پزشکی، رهیافت خوشه، نگاشت خوشه، الماس مزیت